

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Saamelaiskäräjien esitykset Tenon kalastuskautta 2022 koskevista Tenon kalastussopimuksen 6 artiklan mukaisista kalastussäännön muutoksista

1. Aluksi

Tenon kalastussopimuksen 6 artiklan mukaan hallitukset tai niiden määräämät viranomaiset voivat sopimuksen 1 artiklassa mainitun tavoitteen saavuttamiseksi ja kummankin osapuolen kansallisen lainsäädännön puitteissa sopia kalastussäännöstä poikkeavista määräyksistä, jos se on välttämätöntä kalakantojen elinvoimaisuuden turvaamiseksi, heikentyneiden tai heikentymisvaarassa olevien kalakantojen suojelemiseksi tai elvyttämiseksi taikka jos kalakantojen tila sen sallii. Kalastussäännöstä poikkeavat määräykset voivat koskea:

- 1) kieltoa tai rajoitusta kalastaa tietyllä pyydyksellä tai kalastustavalla;
- 2) kieltoa tai rajoitusta kalastaa tietyssä ajankohtana tai tietyllä alueella;
- 3) käytettävien pyydysten määrällistä rajoitusta;
- 4) saaliskiintiötä;
- 5) lupamääriä;
- 6) rajajokiosuuden kalastusvyöhykejakoja;
- 7) kieltoa ottaa tiettyä sukupuolta tai kokoluokkaa olevia kaloja;
- 8) pyydysten rakennetta; tai
- 9) muita edellä 1–8 kohtiin rinnastuvia kalastussäännön täytäntöönpanoon liittyviä säätelytoimia.

Kalastussäännöstä poikkeavat määräykset voidaan rajata koskemaan sopimusalueen osaa, erikseen määritettyä kalastuskauden jaksoa tai yksittäistä kalastustapaa. Määräykset annetaan määräajaksi enintään kolmeksi kalastuskaudeksi kerrallaan.

Saamelaiskäräjät tuo tällä asiakirjalla kirjallisesti maa- ja metsätalousministeriön tietoon esityksensä koskien muutostarpeita Tenon tulevalle kalastuskaudelle 2022.

2. Saamelaiskäräjien esitykset koskien lohenpyyntiä

Saamelaiskäräjät esittää, että tulevalla kalastuskaudella 2022 saamelaisilla kalastusoikeuden haltijoilla olisi oikeus lohenpyyntiin pato- ja lohiverkolla viiden viikon ajan kahtena päivänä viikossa. Lohenpyynti pato- ja lohiverkolla voitaisiin keskeyttää kahden viikon jälkeen, mikäli paikallishallinto niin katsoisi tarpeelliseksi. Lohen vapapyyntin osalta Saamelaiskäräjät esittää, että saamelaisilla

kalastusoikeuksien haltijoilla olisi oikeus vapapyyntiin kahtena päivänä viikossa heinäkuun ajan. Vapakalastuksen ja patokalastuksen pyyntipäivät olisivat erit.

3. Saamelaiskäräjien esitys koskien muun kalan pyyntiä

Saamelaiskäräjät esittää, että tulevalla kalastuskaudella 2022 muiden kalalajien, kuin lohen ja merinieriän, pyynti sallittaisiin seisovalla verkolla (korkeus 4 m, solmuväli 29-45 mm) koko kalastuskauden ajan. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan muiden kalalajien, kuin lohen ja merinieriän, verkkokalastuksen laajentaminen on tärkeää sekä paikallisten ihmisten kotitarvekalastuksen turvaamiseksi että Tenojoen vesistön hoitokalastukseksi. Muun kalan, mukaan luettuna meritaimenen, verkkopyynti vähentäisi lohen predaatiota joessa.

Saamelaiskäräjät esittää niin ikään, että tulevalla kalastuskaudella Tenon kalastussäännön 4 §:n mukaisen yleisen paikkakuntalaisluvan lunastaminen tulisi mahdollistaa, jotta saamelaiset kalastusoikeuksien haltijat pääsisivät kalastamaan muita kalalajeja, kuin lohta ja merinieriää, myös vavalla ja vieheellä. Vavalla ja vieheellä muun kalan kalastaminen tulisi sallia tulevalla kalastuskaudella myös veneestä. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan myös matkailukalastajilla tulisi olla mahdollisuus pyytää muuta kalaa vuokraveneellä. Paikkakuntalaisilta ei tulisi vaatia väkäsetöntä koukkua. Haukien ja meritaimenen kalastus hoitokalastuksena vavalla ja vieheellä tulisi sallia nykyistä laajemmin. Lajeja tulisi voida kalastaa rajoitetuilla alueilla, joissa lohen joutuminen saaliiksi on hyvin epätodennäköistä. Näiden kalastuspaikkojen idenfioimiseksi hauki- ja meritaimenlupien järjestäminen ja myynti tulisi säätää paikallishallinnon tehtäväksi, Suomessa Tenon kalatalousalueelle ja Norjassa TF:lle. Esimerkiksi haukien kalastus vavalla ja vieheellä voitaisiin sallia Inarinjoessa ja Kietsimäjoessa jäidenlähdestä 22.6. saakka, koska silloin lohi ei ole vielä juurikaan noussut näihin jokiin. Muut hauki- ja meritaimenlupien alueet olisivat huomattavasti suppeammat.

Saamelaiskäräjät esittää, että osana Tenojoen hoitokalastusta nuottoaus tulisi sallia koko rajajokiosuudella velvollisuudella päästää mahdolliset lohet takaisin jokeen. Kyttyrälohen poistamiseen hyvin soveltuva mertapato tulee sallia muiden lajien kuin lohen ja merinieriän kalastuksessa. Saamelaiskäräjät katsoo, että kyttyrälohien määrän sääntelyyn on viimein löydettävä ratkaisu. Saamelaiskäräjät on esittänyt, että kyttyrälöhi tulisi luokitella haitalliseksi vieraslajiksi.

4. Lopuksi

Saamelaiskäräjät muistuttaa lopuksi, että saamelaisilla on Suomen perustuslain (17.3 §) ja useiden kansainvälisten ihmisoikeussopimusten turvaama oikeus oman kielensä ja kulttuurinsa ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lohenpyynti Tenolla kuuluu alueen jokisaamelaisten kulttuurin ytimeen. Jokisaamelaisten oikeus oman kulttuurinsa harjoittamiseen on ollut kiellettyä jo edellisen kalastuskauden. Tulevalle kalastuskaudelle tulee löytää sellainen ratkaisu, joka mahdollistaa myös alueen saamelaisille omasta kielestään ja kulttuuristaan nauttimisen. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan toimimalla tässä esityksessä esitetyllä tavalla voidaan turvata sekä saamelaisten oikeudet että tavoitteet lohikantojen tilan parantamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön tulee Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan varmistaa, että esitys tulevan kalastuskauden osalta 1) huomioi saamelaisille alkuperäiskansana turvatut oikeudet, 2) on tasapainoinen ja 3) siinä vaaditaan toimia myös Norjalta meripyynnin osalta huomioiden kuitenkin merisaamelaisten alkuperäiskansaoikeudet.

Merk.

Tuomas Aslak Juuso
puheenjohtaja

Sarita Kämäräinen
ma. lakimiessihteeri

Esityksestä päätti puheenjohtaja Tuomas Aslak Juuso kuultuaan 1. varapuheenjohtaja Anni Koivistoa 1.3.2022.

Lisätietoja antaa 1. varapuheenjohtaja Anni Koivisto, anni.koivisto@samediggi.fi, puh. 040 415 5969